

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/148/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7517221841
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Dudíková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2026:7517221841.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Dudíkovej a sudcov JUDr. Ľuboša Kunaya a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcov: 1/ A. B. C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX, B. a 2/ mal. A. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX, B., obaja zastúpení JUDr. Jurajom Birošom, advokátom, so sídlom Rázusova 1, Košice, proti žalovanej: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Bajkalská 19B, Bratislava, IČO: 36062235, zastúpená Mgr. Pavlom Horovčákom, advokátom, so sídlom Hroncova 3, Košice, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov a žalovanej proti rozsudku Mestského súdu Košice z 18.6.2024, č.k. K3-7C/294/2017-289

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Mestský súd Košice (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 20.000,- Eur a žalobcovi v 2. rade sumu 15.000,- Eur (I), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II) a priznal žalobcom proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (III).

2. Súd prvej inštancie tak vo veci samej rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobcovia proti pôvodne žalovaným: 1/ F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom G. H. XXX, A., I. J., H., 2/ DESHKO VASYL VASYOLOVYCH, IČO: 1516813952, so sídlom YA. B. XX, A., Zakarpatská oblasť, Ukrajina, 3/ PrJSC IC PZU Ukraine, IČO: 20782312, so sídlom Dehgyarivska str. 62, Kyjev, Ukrajina a 4/ Slovenská kancelária poisťovateľov domáhali náhrady nemajetkovej ujmy, žalobkyňa v 1. rade vo výške 100.000,- Eur a žalobca v 2. rade vo výške 150.000,- Eur, vzniknutej im zásahom do osobnostných práv smrťou partnera a otca K. A. F., L., nar. X.X.XXXX, zomr. dňa 14.11.2014 (ďalej aj „Marek Vida“, „Marek“ alebo „zosnulý“) pri dopravnej nehode v katastri obce Dvorníky - Včeláre, zapríčinennej žalovaným v 1. rade ako vodičom motorového vozidla, ktorý bol zamestnancom žalovaného v 2. rade.

3. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že 14.11.2014 v čase okolo 00:05 hod. v smere od obce Turňa nad Bodvou na obec Hrhov viedol žalovaný v 1. rade motorové vozidlo - súpravu vozidiel tvorenú ťahačom zn. Volvo FH 4x2, EČ Ukrajiny AO6639AO s návesom značky Schwarzmüller EČ Ukrajiny AP6602XX, ktorý pri prejazde pravotočivej zákruty smerom do križovatky s obcou Dvorníky prešiel do protismeru vozovky, kde sa čelne zrazil s oproti idúcim vozidlom zn. Audi A6, ktoré viedol vodič Ing. Marek Vida, PhD. Vodič vozidla Audi A6 Marek Vida v dôsledku dopravnej nehody utrpel zranenia, následkom ktorých na mieste dopravnej nehody zomrel. Žalovaný v 1. rade bol rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č. k. 2T/10/2015 z 08.03.2016, právoplatným 01.06.2016, uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia

podľa § 149 ods. 1 písm. a) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zákona, za čo bol odsúdený na úhrny trest odňatia slobody podľa § 36 písm. j), § 38 ods. 3, ods. 8 a § 41 ods. 1 Tr. zákona vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom a skúšobnou dobou v trvaní troch rokov, zároveň mu bol uložený zákaz činnosti vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu troch rokov. Podľa argumentácie žalobcov, smrťou K. A. F. L. bolo zasiahnuté do ich osobnostných práv v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka, a to najmä ich práva na súkromie a práva na rodinný život. Zomrelý v čase pred dopravnou nehodou žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou v 1. rade, ktorá bola jeho životnou partnerkou viac ako päť rokov, tvorili harmonický pár, bývali v spoločnej domácnosti, spoločne hospodárili, starali sa jeden o druhého, plánovali spoločnú budúcnosť. Žalobkyňa v 1. rade v čase dopravnej nehody čakala so zomrelým dieťa - žalobcu v 2. rade, na ktorého narodenie sa nesmierne tešili a plánovali uzavrieť manželstvo. Ako sa žalobkyňa dozvedela od spolujazdca zomrelého A. D. M., na spätočnej ceste bol zomrelý vybrať a uhradiť kúpnu cenu za snubný prsteň, avšak v dôsledku smrti jej partnera sa zasnuby nikdy neuskutočnili. O smrti partnera sa dozvedela na druhý deň po dopravnej nehode na pracovnom pohovore, kde jej to prišiel povedať jej otec, psychicky sa zrútila, stratila zmysel žiť, nemohla jesť ani piť, nikam nechodila, stratila chuť komunikovať so svojimi priateľmi a rodinou a pri živote ju držalo iba jej nenarodené dieťa, situáciu znášala psychicky veľmi ťažko, trpela úzkosťou a nespavosťou. Z uvedených dôvodov vyhľadala pomoc psychiatra. Bola nútená absolvovať konanie o určenie otcovstva vo vzťahu k zomrelému, čo ešte viac prehĺbilo traumu zo smrti jej partnera. Žalobkyňa v 1. rade zostala na výchovu a výživu žalobcu v 2. rade sama, pričom ide o jej prvé dieťa. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v 2. rade žalobcovia odôvodnili skutočnosťou, že v čase dopravnej nehody bol žalovaný v 1. rade zamestnancom žalovaného v 2. rade, ktorý bol zároveň vlastníkom motorového vozidla s ťahačom, ktoré viedol žalovaný v 1. rade. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej v 3. rade odôvodnili žalobcovia ustanovením § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

4. Uznesením z 30.04.2024 sp. zn. K3-7C/294/2017-236, právoplatným 30.7.2024, súd prvej inštancie konanie zastavil proti žalovaným v 1. až 3. rade na základe späťvzatia dôvodne podanej žaloby odôvodneného medzičasom ustálenou súdnou praxou, ktorou je judikovaná pasívna vecná legitímácia žalovanej v 4. rade v spore, voči ktorej žalobcovia na podanej žalobe trvali.

5. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku čo do základu uplatneného nároku bezozvyšku vyšiel zo žalobcami tvrdeného skutkového deja. Mal za preukázané, že zavinenie pôvodne žalovaného v 1. rade F. B. bolo konštatované rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 2T/10/2015 z 08.03.2016, právoplatným 01.06.2016 (F. B. z nedbanlivosti spôsobil smrť a ťažkú ujmu na zdraví, skutok spáchal závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona), pričom súd je rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal viazaný podľa § 193 tretia veta C.s.p. Zo skutkového tvrdenia pôvodne žalovaného v 3. rade a ním predložených zmlúv povinného poistenia občianskoprávnej zodpovednosti majiteľov pozemných dopravných prostriedkov za podmienok medzinárodného systému automobilového poistenia „zelená karta“ č. 10203673 a 10203674 uzavretých medzi PP Desho Vasyl ako poistníkom a Poistovňou „PZU Ukrajina“ a.s. ako poisťovateľom na obdobie od 23.3.2014 do 22.3.2015 súd zistil, že cudzozemské motorové vozidlo bolo v čase dopravnej nehody poistené v systéme poistenia vozidiel zelená karta s platnosťou aj pre územie Slovenskej republiky. Vzhľadom k uvedenému poistné plnenie za škodu spôsobenú jeho prevádzkou na území Slovenskej republiky poskytuje žalovaná z poistného garančného fondu a žalobcovia ako poškodení majú právo uplatniť nárok na náhradu škody priamo proti žalovanej za rovnakých podmienok, za akých by mohli uplatniť tento nárok proti poisťovateľovi podľa zákona č. 381/2001 Z.z. (§ 24 ods. 2 písm. d), ods. 3 v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.), čo medzi stranami nebolo sporné.

6. V konaní mal súd prvej inštancie preukázané výpoveďou žalobkyne a svedkov - dvoch kamarátok žalobkyne, otca žalobkyne, matky zosnulého a sestry zosnulého, že žalobkyňa bola so zosnulým K. A. F., L. v partnerskom vzťahu cca päť rokov pred jeho smrťou, žili v spoločnej domácnosti, ich vzťah bol stabilný, spoločne trávili svoj voľný čas, očakávali narodenie spoločného dieťaťa, plánovali svadbu a spoločnú budúcnosť.

7. Na takto ustálený skutkový stav prvoinštančný súd aplikoval ustanovenia § 7 ods. 1, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov, § 1 ods. 1, § 2, § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, ods. 3, § 24 ods. 2 písm. d), § 24 ods. 3 zák. č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnkov. Na ich základe dospel k východiskovému záveru, že smrť partnera žalobkyne v 1. rade bola citeľným zásahom do sféry jej súkromného a citového života. Jeho smrťou stratila možnosť ďalej udržiavať a rozvíjať vzťahy s ním, o túto sféru prirodzených vzťahov bola ochudobnená, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávala s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami, navyše počas tehotenstva, v dôsledku čoho nemohla užívať medikamenty na zmiernenie duševných útrap. Súd prvej inštancie konštatoval, že smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. Žalobca v 2. rade je synom zosnulého, ktorého kvôli jeho predčasnej smrti nemal možnosť spoznať a zažiť jeho otcovskú lásku, podporu, pozornosť. Mal za to, že žalobcom vzniknutá trauma je neodstrániteľná, smrťou ich blízkeho došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia (trest uložený pôvodne žalovanému v 1. rade v trestnom konaní), a preto nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

8. Prvoinštančný súd ďalej poukázal na konanie Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017, predmetom ktorého bola náhrada nemajetkovej ujmy žalobcov – rodičov zosnulého A. F., jeho sestry a jeho netere, proti žalovanej - Slovenskej kancelárii poisťovateľov, v ktorom bola rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017 zo dňa 16.5.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7.3.2024 sp. zn. 5Co/5/2024-367, žalovanej uložená povinnosť zaplatiť otcovi zosnulého K. D. F., nar. X.X.XXXX, sumu 15.000,- Eur (I), matke zosnulého K. L. F., nar. X.X.XXXX, sumu 15.000,- Eur (II), sestre zosnulého K. D. B., L., nar. XX.X.XXXX, sumu 10.000,- Eur (III) a neteri zosnulého G. B., nar. XX.X.XXXX, sumu 5.000,- Eur (IV), pričom v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

9. Súd prvej inštancie vysvetlil, že Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky zadosťučinenia v peniazoch neupravuje, ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustanovuje len, že zadosťučinenie má byť primerané. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vecou úvahy súdu, ktorý sa pri tejto úvahe musí riadiť taxatívne stanovenými kritériami podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/137/2008), a to tak vo vzťahu k postihnutej osobe, ako aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby bola zabezpečená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia. Konštatoval, že podľa ustálenej judikatúry (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 15/2012) je potrebné pri ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zobrať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zákon č. 215/2006 Z. z., t. č. zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, v zmysle ktorého, v znení účinnom k 14.11.2014, ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 - násobku minimálnej mzdy, a ak je obeť násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom (§ 12 ods. 2 cit. zákona). Minimálna mzda v r. 2014 bola 352,- Eur a jej 50 - násobok činí 17.600,- Eur.

10. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie prihliadol na úzke citové väzby žalobkyne k zosnulému A. F., skutočnosť, že v čase jeho úmrtia mala žalobkyňa 27 rokov a čakala s ním dieťa, zosnulý mal 35 rokov, bol zdravý, pracoval, viedol aktívny život, žalobkyňa bol oporou, poskytoval jej zázemie, plánovali spoločnú budúcnosť. Zároveň zohľadnil morálne zadosťučinenie žalobcov vo forme právneho postihu vodiča motorového vozidla, ktorý zavinil dopravnú nehodu, ktorému bol v trestnom konaní uložený na dobu troch rokov trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu a trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ako aj skutočnosť, že z totožnej poistnej udalosti boli odškodnené titulom náhrady nemajetkovej ujmy aj ďalšie osoby, a to rodičia zosnulého, jeho sestra a neter. Do úvahy zobral aj zákon č. 274/2017 Z.z. upravujúci sumy odškodnenia vyplácané štátom za smrť človeka, avšak zohľadniac okolnosti vzniku dopravnej nehody a dopad tejto udalosti do sféry

žalobcov dospel k záveru, že v prejednávanej veci je dôvodné priznať pozostalým vyššie ako citovaným zákonom priznávané odškodnenie obetiam trestných činov.

11. Prvoinštančný súd zároveň vysvetlil, že vyššiu peňažnú náhradu priznal žalobkyni v 1. rade, pretože ide o partnerku zosnulého, ktorá s ním v čase jeho smrti žila v spoločnej domácnosti a tvorili najužší okruh rodiny. Na zosnulého bola citovo a emočne naviazaná. Ekonomicky od neho závislá nebola. Náhla a nečakaná smrť partnera ju však postavila do novej životnej situácie nielen po stránke psychickej, ale aj materiálnej. Vo veku 27 rokov stratila svojho životného partnera, zostala sama - tehotná, s čím sa ťažko vyrovnávala, napriek podpore rodiny, priateľov a odbornej pomoci psychiatra, ktorú vyhľadala. Zhoršila sa jej finančná situácia, keďže zostala sama s dieťaťom a musela oboch zaopatríť, aj keď nápomocná jej bola tak jej rodina, ako i rodina zosnulého.

12. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie tak, že pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia žalobcovia výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech žalobcov a je dôvodné aj v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 C.s.p.

13. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia a žalovaná.

14. Žalobcovia odvolaním napadli rozsudok v celom rozsahu z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. s návrhom, aby ho odvolací súd zmenil tak, že im prizná náhradu nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške. V súvisiacej argumentácii poukázali na to, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania správne zistil skutkový stav vecí, avšak nedostatočným spôsobom sa vysporiadal s priznaním výšky nemajetkovej ujmy, nakoľko sa dôsledne nezaoberal kritériami podľa § 13 ods. 3 OZ, teda závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých došlo k porušeniu práva, ako aj ďalšími kritériami na strane poškodených, ktorými sú intenzita vzťahu pozostalého so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka existenčnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadostučinenie vo forme právneho postihu žalovaného a na strane škodcu, najmä miera zavinenia, postoj škodcu, dopad udalostí do sféry pôvodcu, majetkové pomery škodcu. Žalobcovia namietajú nesprávny právny záver súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že je potrebné pri ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zobrať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, čo je podľa nich v priamom rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/188/2021 zo dňa 26. októbra 2023, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/226/2019-245 zo dňa 17. marca 2020, v ktorom konaní sa rodičia, sestra a neter zosnulého A. F. domáhali náhrady nemajetkovej ujmy jeho smrťou pri dopravnej nehode. Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí vyslovil právny názor, že odvíjať rýdzo súkromnoprávne nároky od verejnoprávnych predpisov, ktorými na seba štát dobrovoľne preberá záväzok odškodnenia pri najzávažnejších zásahoch do osobnej a telesnej integrity podľa zák. č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, nie je presvedčivé a ani spravodlivé. Za nesprávny považujú žalobcovia aj postup súdu prvej inštancie, ktorý pri úvahe o výške odškodnenia vzal do úvahy aj výšku odškodnenia, ktoré bolo priznané rozhodnutím Mestského súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017, pretože na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do oblastí súkromného a rodinného života, je nepostačujúce paušálne prirovnanie s inými, aj keď obdobnými prípadmi. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1. rade je nedostačujúca, pretože prežíva následky tejto traumy ešte aj v súčasnosti aj napriek tomu, že v súčasnosti je vydatá a z manželstva má ďalšie dieťa. U žalobcu v 2. rade taktiež priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je nedostačujúca, pretože týmto zásahom je nenávratne postihnutý tým, že svojho biologického otca nikdy nebude poznať, čo určite ovplyvní v budúcnosti jeho citový a osobnostný vývoj.

15. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov považovala sumy požadovaných náhrad nemajetkovej ujmy oboch žalobcov za neprimerane vysoké. Zdôraznila, že súd by mal okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, prihliadať aj k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadostučinenia, ale v rovnocennej a vyváženej miere aj k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Za správne a zákonné označila to, že súd prvej inštancie vzal do úvahy ust. zák. č. 274/2017 Z.z., pričom v tejto súvislosti poukázala aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý pri posudzovaní a rozhodovaní obdobných sporov konštatoval nasledovné: - pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam

násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy (Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko) - výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (Público – Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko) - pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Žalovaná akcentovala, že žalobkyňa v 1. rade nebola ekonomicky závislá od svojho zosnulého partnera, po celý čas mala podporu vlastnej rodiny, najmä jej otca, a takisto rodiny zosnulého. Zároveň poukázala opätovne na skutočnosť, že žalobca v 2. rade nebol citovo a emočne naviazaný na svojho zosnulého biologického otca, keďže tento zomrel pred jeho narodením, okrem toho žalobca v 2. rade, ako syn zosnulého, bol účastníkom dedičského konania po svojom zosnulom biologickom otcovi.

16. Proti výrokom I a III napadnutého rozsudku podala odvolanie aj žalovaná z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) C.s.p. a navrhla, aby ho odvolací súd v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietala nedostatočné odôvodnenie, pokiaľ ide o právne posúdenie otázky jej pasívnej vecnej legitímácie, ale najmä priznanej výšky náhrady, ktoré je podľa nej ťažko preskúmateľné. Zdôraznila, že z jednotlivých ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že poisťovňa (v tomto prípade SKP - žalovaná) je povinná uhradiť poškodenému škodu, nie akúkoľvek ujmu vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená tým, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12, ktorý podľa nej stanovuje, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z tohto vyjadrenia ale nie je možné vyvodiť, že by náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode spadala do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia v zmysle aktuálne platného a účinného slovenského práva. Zákon o povinnom zmluvnom poistení platný v Slovenskej republike (zákon číslo 381/2001 Z.z. v platnom znení) totiž žiadnu takúto položku v rámci nárokov, ktoré poisťovateľ poškodenému poskytuje, neuvádza. Rovnako poukázala aj na spôsob aplikácie smerníc EÚ vo vnútroštátnych poriadkoch členských štátov Európskej únie, pretože smernica, na rozdiel od nariadení a rozhodnutí, je adresovaná výlučne členským štátom Európskej únie, nezaväzuje a nezakladá priamo práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám a vyžaduje si transpozíciu do vnútroštátneho práva formou právneho aktu členského štátu. Žalovaná má za to, že v zásade nie je možná priama aplikovateľnosť smernice EÚ. V tejto súvislosti poukázala na skutočnosť, že v súčasnej dobe nie je možné podľa jej názoru v Slovenskej republike automaticky aplikovať záver rozsudku Súdneho dvora Európskej únie na vzájomný vzťah poškodený – poisťovňa, a to hlavne z dôvodu, že zákon o povinnom zmluvnom poistení platný Slovenskej republike explicitne upravuje rozsah, v akom je poisťovateľ povinný poskytnúť poistné plnenie (náhradu škody) za poisteného. Z uvedeného nepochybne vyplýva, že podľa citovaného zákona súčasťou poistného krytia v súčasnej dobe nie je nemajetková ujma upravená v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Zdôraznila, že tento právny záver potvrdilo okrem iného aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. apríla 2011, spisová značka 4Cdo/168/2009, ako aj ďalšie súdy na Slovensku, napríklad Krajský súd v Banskej Bystrici (rozhodnutie zo dňa 15. mája 2013, spisová značka 15Co/171/2012). Žalovaná považuje takzvaný „eurokonformný výklad“ ako ho v tomto smere vytvára a v odôvodnení rozsudku uvádza súd prvej inštancie, za contra legem vnútroštátnej právnej úprave, odporujúci aj ústavnému princípu (zásade) právnej istoty; pretože všetky poisťovne podnikajúce na území Slovenskej republiky s ohľadom na znenie ustanovenia § 4 odsek 2 zákona č. 381/2001 Z.z. nezahŕňali do výpočtu poistného na povinné zmluvné poistenie možné nároky poškodených na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Je toho názoru, že súd prvej inštancie mal zohľadniť aj článok 144 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky, pričom ak sa nazdával, že právna norma obsiahnutá v zákone č. 381/2001 Z.z. je v rozpore jednak s Ústavou SR a súčasne s niektorým z prameňov európskeho práva; mal povinnosť v zmysle citovaného článku podať návrh na Ústavný súd Slovenskej republiky a prerušiť konanie vo veci samej. Žalovaná teda zastáva názor, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá zákonným poistením (povinným zmluvným poistením), a preto nie je daná jej pasívna vecná legitímácia v tomto súdnom konaní. V ďalšej časti svojho odvolania žalovaná namietala výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za neprimerane vysokú, pričom poukazuje na niekoľko súdnych rozhodnutí v prípade podobných následkov pri dopravných nehodách: Rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica z 20.11.2012, spisová značka 14Co/339/2011 - smrť syna na základe trestného činu ublíženia na zdraví pri dopravnej nehode - 8.600,- Eur, Rozhodnutie Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky z 27.01.2016, spisová značka 1MCdo/10/2013 - smrť syna pri dopravnej nehode - 2 x 8.300,- Eur (rodičia), Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.10.2010, spisová značka 1Cdo/77/2009 - smrť syna/ brata na základe trestného činu ublíženia na zdraví z nedbanlivosti pri dopravnej nehode - 3 x 6.638,78 Eur (rodičia + sestra), Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.09.2011, spisová značka 2Cdo/164/2011 - smrť syna/brata na základe nedbanlivostného trestného činu pri dopravnej nehode 1 x 4.979,08 eur + 3.319,39 Eur + 2.489,54 Eur, ako aj na ustanovenia §§ 12 – 14 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. Žalovaná ďalej v odvolaní poukázala na aktuálne najnovšiu judikatúru, napr. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17.03.2020, spisová značka 5Co/226/2019 - smrť syna/brata/strýka pri dopravnej nehode – 2 x 7.000,- Eur (rodičia) + 3.000,- Eur (sestra) + 600,- Eur (neter), Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 3.12.2020, spisová značka 9Co/37/2020 - smrť manžela/otca pri dopravnej nehode – 20.000,- Eur (manželka) + 2 x 8.000,- Eur (dospelí synovia). V ďalšej časti odvolania žalovaná zotrvala na svojej argumentácii uvedenej vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov (odsek 15 odôvodnenia tohto uznesenia – pozn. odvolacieho súdu).

17. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej poukázali na ustálenú súdnu prax a viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, na základe ktorých bol jednoznačne ustálený právny názor, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla kryje aj nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody. V tejto súvislosti akcentovali, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia pod bodom 19 uvádza aj rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v rámci dovolacieho konania pod sp. zn. 2Cdo/188/2021, v ktorom súd riešil nároky uplatnené z toho istého právneho dôvodu. V tomto konaní bola súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť K. A. F. jeho rodičom, sestre a neteri. V ďalšej časti svojho vyjadrenia žalobcovia poukazujú na právne argumenty uvedené vo svojom odvolaní.

18. Žalovaná v odvolacej replike zdôraznila, že v celom rozsahu zotrváva na všetkých odvolacích námietkach uvedených v ňou podanom odvolaní, pričom za najvýznamnejší dôvod považuje práve námietky a odvolacie dôvody týkajúce sa priznanej výšky nemajetkovej ujmy pre jednotlivých žalobcov. V ďalšej časti svojej odvolacej repliky žalovaná zopakovala svoju argumentáciu uvedenú vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcov (odsek 15 odôvodnenia tohto uznesenia – pozn. odvolacieho súdu).

19. Podaním zo dňa 3.4.2025 označeným ako Vyjadrenie a návrh na doplnenie dokazovania žalovaná opätovne zdôraznila, že žalobca v 2. rade podľa jej názoru nebol citovo a emočne naviazaný na svojho zosnulého biologického otca, keďže tento zomrel pred jeho narodením, pričom bol účastníkom dedičského konania po svojom zosnulom biologickom otcovi. Nakoľko v čase podania odvolania žalovaná nemala bližšie informácie o predmetnom dedičskom konaní, avšak v súčasnej dobe disponuje informáciou o jeho spisovej značke navrhuje, aby bol pripojený a oboznámený dedičský súdny spis vedený na Mestskom súde Košice, spisová značka K2-16D/514/2014 (ide zrejme už o súdny spis v archíve); aby sa s ním mohla oboznámiť a následne predložiť odvolaciemu súdu vyjadrenie. Žalovaná uviedla, že v súčasnej dobe disponuje informáciou, že žalobca v 2. rade bol zrejme jediným dedičom po svojom zosnulom biologickom otcovi a zdedil majetok veľmi významnej hodnoty. Má za to, že informácie v predmetnom dedičskom spise majú priamy súvis s ňou uvádzanými odvolacími dôvodmi a odvolacími námietkami týkajúcimi sa výšky nemajetkovej ujmy a sú spôsobilé preukázať a podporiť dôvodnosť ňou uvádzaných námietok a odvolacích dôvodov najmä vzhľadom na skutočnosť, že nesúhlasí s priznanou výškou jednotlivých náhrad nemajetkovej ujmy pre oboch žalobcov; a vzhľadom na okolnosti predmetného prípadu, vzhľadom na vykonané dokazovanie a v korelácii s následkami iných podobných dopravných nehôd považuje priznanú výšku jednotlivých náhrad pre oboch žalobcov za neprimerane vysokú, nedostatočne odôvodnenú a nedostatočne individualizovanú. Žalovaná je toho názoru, že nedisponovala informáciou o predmetnom konkrétnom dedičskom spise počas konania pred súdom prvej inštancie, preto tento návrh na doplnenie dokazovania bez svojej viny nemohla uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

20. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolania žalobcov a žalovanej ako podané včas (§ 362 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p., z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných

podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p a dospel k záveru, že odvolania žalobcov a žalovanej z hľadiska nimi uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 29.1.2026 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

21. V odvolaní žalovanou formálne označený a tiež citovaný odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) C.s.p. nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na prítomnosť inej vady konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu nebol tento odvolací dôvod žalovanou materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený. Odvolací súd v tejto spojitosti upriamuje pozornosť na záver vyplývajúci z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019 z 5. novembra 2019, v zmysle ktorého odvolací dôvod nemôže spočívať len na všeobecnom vyjadrení nespokojnosti s rozhodnutím bez bližšej špecifikácie vytýkaných nesprávností v kontexte konkrétnych okolností prípadu.

22. Odvolací súd sa v intenciách odvolaním vymedzeného zamerania odvolacieho prieskumu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto v súlade s ust. § 387 ods. 2 C.s.p. v odôvodnení ťažiskovo konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 C.s.p.) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá C.s.p.). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalobcov a žalovanej v odvolaniach (§ 387 ods. 3 veta druhá C.s.p.), odvolací súd tieto dôvody v niektorých smeroch precizuje.

23. Odvolací súd v prvom rade považoval za potrebné vysporiadať sa s odvolacou námietkou žalovanej o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie, ktorú žalovaná namietala aj v konaní pred súdom prvej inštancie a zotrvala na nej aj v podanom odvolaní. Na tomto mieste považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že skúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej alebo pasívnej, je imanentnou súčasťou každého súdneho konania, pričom súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamieta, keďže zistenie nedostatku vecnej legitímácie má za následok zamietnutie žaloby. Pokiaľ ide o námietku žalovanej v o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k nároku žalobcov na nemajetkovú ujmu, odvolací súd túto považuje za neopodstatnenú. K uvedenému záveru odvolací súd dospel vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (Čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku), od ktorej nemal žiaden racionálny dôvod odkloniť sa a v podrobnostiach, ako je to nižšie uvedené, na ňu odkazuje.

24. Odvolací súd sa bezo zvyšku stotožňuje so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie a za správne považuje jeho ťažiskové úvahy, že rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31.7.2017 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod č. R 61/2018 a Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 206/2015, I. ÚS 474/2016, III.ÚS 85/2020 bola ustálená prax tak, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

25. Odvolací súd v tejto spojitosti dodáva, že z motorových smerníc vo svetle výkladu poskytnutého Súdny dvorom v rozsudku Haasová C-22/12 vyplýva pre členské štáty povinnosť (čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) dosiahnuť také vnútroštátne právne prostredie, predovšetkým však právnu úpravu, aby povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrývalo aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, že v prípadoch porušenia implementačných povinností Súdny dvor vyvodil (Colson&Kamann 14/83) na podklade čl. 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie povinnosť všetkých orgánov členských štátov, súdy nevynímajúc, pri aplikácii národného práva, predovšetkým, nie však výlučne tých právnych predpisov, ktoré majú smernicu implementovať (Pfeiffer a ďalší C-397/01 až 403/01), tieto predpisy interpretovať s ohľadom na ustanovenia a účel smernice, bez ohľadu na to, či sa jedná o domácu normu, ktorá vstúpila v platnosť pred či po vydaní smernice (Marleasing C-106/89),

že nakoľko slovenský zákonodarca povinnosť dosiahnuť krytie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode povinným zmluvným poistením v legislatívnej rovine nepremietol, Slovenská republika sa dostala do rozporu so zámerom tvorcu únijnej právnej regulácie, čo opodstatnilo uplatnenie tzv. nepriameho účinku smerníc, teda už zmienenu povinnosť súdu skúmať možnosť implementácie smerníc prostredníctvom výkladu, ktorý úprave a účelu týchto smerníc zodpovedá. V súvislosti s odvolacou argumentáciou žalovanej odvolací súd konštatuje, že otázka krytia náhrady nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia sa po rozhodnutí Súdneho dvora Haasová C-22/12 stala predmetom skutočne intenzívnej odbornej diskusie, názorová pluralita ktorej, vyvolaná potenciálom zásadného vplyvu tohto rozhodnutia na dovedy dá sa povedať jednoznačné odmietanie zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy pod rozsah poistenia zodpovednosti, a tiež spôsobom, akým Súdny dvor formuloval v zmienenom rozhodnutí rozhodujúce závery, sa prejavila i v rôznych názorových výstupoch právnej praxe súdov, na ktoré odkazovala žalovaná v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a poukazovala tiež vo svojej odvolacej argumentácii. Z pohľadu odvolacieho súdu bodku za akoukoľvek ďalšou polemikou ohľadne obsahu a rozsahu povinností vyplývajúcich z motorových smerníc pre Slovenskú republiku, o použiteľnosti rozhodnutia Súdneho dvora C-22/12 na právny stav v Slovenskej republike a o správnosti a tým pádom ústavnosti eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z., tak, ako ho podal prvoinštančný súd, medzičasom dal ÚS SR v jeho rozhodnutí z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016, v ktorom tento so zreteľom na pretrvávajúcu nejednotnosť judikatúry slovenských všeobecných súdov nezanedbateľný význam dotknutých právnych súvislostí pre ustálenie konkrétnejších obrysov uplatňovania princípu prednosti únijneho práva slovenskými vnútroštátnymi organmi, formuloval závery predstavujúce dá sa povedať odpoveď na rozhodujúce otázky nie len odvolateľa v tomto konaní, ale poisťovateľov vôbec v obdobných sporoch. ÚS SR v tomto rozhodnutí predovšetkým vyjadril, že za určitých okolností slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únijneho tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Ústavný súd v tomto rozhodnutí ďalej vyšiel z toho, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škody ako materiálneho, a tým aj presne kvantifikovateľného postihnutia poškodeného. Fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie však predstavuje podľa neho zásadný prelom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijny normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to podľa názoru ÚS SR znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie únijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Ústavný súd v tomto rozhodnutí ďalej konštatoval, že ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona, nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorcu únijnej právnej regulácie. Všeobecné súdy sú za tohto stavu povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 7. 2000 vo veci Centroteel, C-456/98). Riadiac sa týmito úvahami ÚS SR v uvedenom rozhodnutí vyjadril, že záver o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení nepovažuje za arbitrárny ani inak ústavne neudržateľný a zahrnutie pod zákonnú terminológiu škody aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobovanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti neposúdil za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej neudržateľnosti. Argumentáciu založenú na spochybňovaní existencie vnútroštátnej úpravy uplatniteľného práva na náhradu nemajetkovej ujmy v podmienkach Slovenskej republiky, ktorou Súdny dvor v rozsudku Haasová C-22/12 podmienil zahrnutie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode pod rozsah poistného krytia zodpovednosti podľa motorových smerníc, ÚS SR označil za účelovú a márnú s poukazom na to, že nepriamo (keďže nie povolaný na výklad vnútroštátnej úpravy) samotný Súdny

dvor v predmetnom rozhodnutí odpovedal na túto otázku, keď v bode 58 odôvodnenia konštatoval, že české (vzhľadom na textovú totožnosť i slovenské) vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu. Napokon sa ÚS SR v zmienenom rozhodnutí vysporiadal tiež s argumentáciou, založenou na odkaze na závery prijaté NS SR v jeho rozsudku sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016. Akcentoval, že z hľadiska správnosti posúdenia nepriameho účinku motorových smerníc, alebo inak povedané prijateľnosti eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z., má hodnotu len v odôvodnení vyjadrený dôvod, ktorý je založený na zdôraznení významu dovetku právnej vety Súdneho dvora „ak jej náhrada na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. ÚS SR, ako už bolo uvedené, interpretoval zmienený dovetok s odkazom na to, že v samotnom rozhodnutí Súdny dvor konštatoval, že takouto úpravou sú ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Pokiaľ NS SR v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016 v tejto súvislosti skonštatoval, že Súdny dvor v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie a že preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia, ÚS SR protiargumentoval, že tak Súdny dvor priamo urobiť ani nemohol, nakoľko v prejudiciálnom konaní nemá právomoc vykladať vnútroštátne predpisy, ale len predpisy úniijného práva. Z tohto dôvodu ÚS SR skonštatoval nepoužiteľnosť tejto časti dôvodov NS SR z hľadiska kardinálnej otázky nepriameho účinku smernice pomocou eurokonformného výkladu. Na podklade všetkých týchto skutočností možno podľa odvolacieho súdu konštatovať eurokonformitu riešenia (zahrnutie náhrady nemajetkovej ujmy pod rozsah poistenia zodpovednosti v zmysle motorových smerníc) i prostriedku, akým ho súd prvej inštancie dosiahol (výkladom vnútroštátnej úpravy), ústavnú udržateľnosť spôsobu, akým tento prostriedok uplatnil (zvolenú normu i úvahy ktorými sa riadil pri extenzívnom výklade ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z.) a cez to vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska spôsobu právneho posúdenia týchto rozhodujúcich otázok.

26. Uvedené závery formuloval Najvyšší súd SR opätovne aj v ďalších rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. 1Cdo/179/2017 zo dňa 26. septembra 2018, v uznesení sp. zn. 8Cdo/6/2018 zo dňa 27. septembra 2018, v rozsudku sp. zn. 3Cdo/230/2017 zo dňa 28. marca 2018, v rozsudku sp. zn. 7Cdo/154/2018 zo dňa 10. decembra 2018, v uznesení sp. zn. 7Cdo/48/2020 zo dňa 23. júla 2020. Možno tak konštatovať, že súd prvej inštancie sa neodchýlil od toho času ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, jeho záver o danosti pasívnej vecnej legitímácie žalovanej bol správny, ním zvolený eurokonformný výklad vnútroštátnej právnej normy nebol neprípustný.

27. Žalobcovia i žalovaná vo svojich odvolaniach ďalej namietali výšku priznanej nemajetkovej ujmy, pričom žalobcovia zotrvali na svojej požiadavke na priznanie nemajetkovej ujmy, žalobkyňa v 1. rade v sume 100.000,- Eur a žalobca v 2. rade v sume 150.000,- Eur, pričom žalovaná mala za to, že suma priznaná napadnutým rozsudkom je neprimerane vysoká, keďže v obdobných veciach súdy priznávajú nižšie sumy v rozmedzí cca od 2.500,- Eur až cca 8.600,- Eur. Žalobcovia i žalovaná vo vzťahu k uplatnenej výške nemajetkovej ujmy poukazovali na rôzne rozhodnutia všeobecných súdov ohľadne priznanej sumy.

28. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. (2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. (3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

29. Citované ustanovenie zákona, predstavujúce právny rámec pre priznanie zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby, je normou

s relatívne neurčitou hypotézou. Hypotéza v tejto norme teda nie je stanovená priamo, ale je prenechané na súd, aby ju podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám zo širokého a vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Pri posudzovaní nárokov na zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu je potrebné mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav mysle poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby - predovšetkým jej dôstojnosť, česť, dobrá povesť, ale aj iné hodnoty, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka, napríklad tiež sloboda, rodinný život a pod. (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3731/2011 z 27.6.2012). Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho, ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3007/2010 z 31.8.2011). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Citová bolesť, smútok, strata chuti do života a utrpenie prejavujúce sa inými podobnými formami (napríklad nespavosťou) sú len vonkajším prejavom ujmy na osobnostnom práve, teda ujmy, ktorá sa kompenzuje. Vo vzťahu k takejto objektívnej spôsobilosti smrti človeka postihnúť nemajetkové hodnoty najbližších osôb sa v aplikačnej praxi ustálilo, že smrť najbližších osôb, najmä však manžela, detí, rodičov a súrodencov vždy negatívne a závažne ovplyvňuje rodinný a súkromný život pozostalých, a nakoľko je táto strata neodčiniteľná, primeraným prostriedkom obrany proti takémuto neoprávnenému zásahu je relatívna satisfakcia (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2951/2004 zo dňa 15.7.2005). Napokon je potrebné v úvahách ohľadne formy a výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy pozostalých, spôsobenej neoprávneným zásahom do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život, mať na zreteli tiež, že odškodnenie by sa nemalo bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu podstatne odchyľovať od zadosťučinenia priznaného v skutkovo obdobných prípadoch (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27.6.2012). Vzájomnou konzistentnosťou s už judikovanými vecami sa zároveň naplňa tiež požiadavka jednotného posudzovania porovnateľných prípadov, vyplývajúca z ústavne chránenej rovnosti pred zákonom a právnej istoty, zahŕňajúca v sebe tiež potrebu náležitého odôvodnenia výraznejších odchýlok od riešení v typovej judikatúre.

30. Odvolací súd vo vzťahu k uplatneným nárokom konštatuje, že právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života je základným právom podľa článku 19 ods. 2 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (ďalej len ako „Dohovor“), ako aj podľa článku 10 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len ako „Listina“). Súčasťou osobnostných práv fyzickej osoby je aj právo na súkromný a rodinný život, ktoré zahŕňa taktiež právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s blízkymi osobami. Pod právnu úpravu ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá je v slovenskom právnom poriadku obsiahnutá v Občianskom zákonníku, spadá aj právo na ochranu súkromia, ktoré sa v najširšom zmysle týka aj života v rodine, manželských, partnerských alebo priateľských či iných obdobných vzťahov. Súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spolužitie s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a naplňať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (viď. obdobne uznesenie NS SR z 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

31. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že pri najbližších príbuzných, akými sú spravidla manželia, rodičia nedospelých detí alebo životní partneri, sa dá zásah do osobnosti úmrtím najbližšieho človeka predpokladať a bez potreby obširnejšieho dokazovania právne ustáliť, že zásah do osobnosti tu bol prítomný (ak v priebehu dokazovania nevyjdú najavo okolnosti vážne spochybňujúce predpokladanú intenzitu a blízkosť pretrhnutého citového vzťahu; v takom prípade musí žalobca predpoklady vzniku svojho nároku vrátane existencie zásahu do osobnostného práva dostatočne preukázať – pozn. odvolacieho súdu). Čím je však príbuzný vzdialenejší vo formálnej rovine príbuzenského vzťahu a čím

je menej indikátorov nasvedčujúcich nadštandardnej blízkosti sekundárne a primárne poškodených, tým sa zvyšujú požiadavky na preukázanie existencie právneho dôvodu pre kompenzáciu citovej ujmy.

32. V tomto preskúmanom prípade súd prvej inštancie vo svojich úvahách správne zohľadňoval okolnosti, za ktorých k usmrteniu partnera žalobkyne v 1. rade a otca žalobcu v 2. rade došlo a celkom správne vyšiel tiež z toho, že objektívne vzaté strata partnera a rodiča vždy negatívne ovplyvňuje osobný život človeka a výrazne zasahuje do jeho súkromného a rodinného života. Možno súhlasiť tiež s jeho názorom, že smrť partnera žalobkyne v 1. rade bola citeľným zásahom do sféry jej súkromného a citového života, čím stratila možnosť ďalej udržiavať a rozvíjať vzťahy s ním, pričom ide o nenávratný stav. Súd prvej inštancie správne akcentoval, že túto stratu prekonávala s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami, navyše počas tehotenstva, v dôsledku čoho nemohla užívať medikamenty na zmiernenie duševných útrap. Zároveň správne konštatoval, že žalobca v 2. rade je synom zosnulého, ktorého kvôli jeho predčasnej smrti nemal možnosť spoznať a zažiť jeho otcovskú lásku, podporu, pozornosť. Žalobcom vzniknutá trauma je neodstrániteľná, smrťou ich blízkeho došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia (trest uložený pôvodne žalovanému v 1. rade v trestnom konaní), a preto nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

33. V súvislosti s odvolacou argumentáciou žalobcov a žalovanej, ktorí namietali výšku peňažnej náhrady priznanú súdom prvej inštancie, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Pri rozhodovaní je preto potrebné vychádzať z objektivizovaného štandardu ujem tohto druhu, ktorý je možné do obmedzenej miery následne subjektivizovať s prihliadnutím na zvláštnosti konkrétneho prípadu. Práve tomuto procesu slúžia kritériá ovplyvňujúce proces určovania výšky satisfakcie. Objektivizujúce kritériá totiž umožňujú adaptovať spôsob ohodnotenia imateriálnej ujmy tak, aby bola zabezpečená predvídateľnosť vo vzťahu k výške satisfakcie pre toho – ktorého poškodeného v konkrétnom prípade. Prvým krokom súdu pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady je preto ustálenie priemernej výšky priznávanej sumy súdmi v obdobných prípadoch. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie je namieste nechať sa viesť priznanými sumami v takých súdnych konaniach, v ktorých bolo finančné zadosťučinenie oproti priemeru znížené alebo naopak zvýšené v dôsledku prítomnosti výnimočných okolností. V tomto preskúmanom prípade podľa posúdenia odvolacieho súdu súdom prvej inštancie priznané peňažné odškodnenie ako také a tiež jeho výška plne zodpovedajú skutkovo obdobným prípadom, jeho závery v týchto otázkach sú teda primerané, typovo konzistentné a spĺňajú tiež požiadavku spravodlivosti (por. napr. rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/176/2016 zo dňa 29. marca 2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce matke syna zomrelého pri dopravnej nehode sumu 20.000,- Eur; rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/19/2017 zo dňa 24. apríla 2018, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce plnoletému synovi muža zomrelého pri dopravnej nehode sumu 17.000,- Eur a plnoletej dcére muža zomrelého pri dopravnej nehode sumu 20.000,- Eur; rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/13/2022 zo dňa 20. októbra 2022, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie, a pozostalým príbuzným muža zomrelého pri dopravnej nehode bola priznaná matke suma 20.000,- Eur, sestre a synovcovi suma 10.000,- Eur, bratovi suma 5.000,- Eur; rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/90/2010 zo dňa 16. marca 2011, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce rodičom dcéry zomrelej pri dopravnej nehode každému sumu 15.000,- Eur; Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 6Co/609/2014 z 27.1.2015 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce za usmrtenie manžela pri dopravnej nehode peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 17.000,- Eur (poz. odvolacieho súdu: ústavnú sťažnosť v tejto veci ÚS SR už zmieneným uznesením sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016 odmietol); Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 9Co/423/2012 z 26.2.2013 zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a priznal za usmrtenie manželovi peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 20.000,- Eur a každému z detí po 30.000,- Eur; Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 2Co/81/2016 z 16.2.2017 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce matke za usmrtenie 22 ročného syna peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- Eur; Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 21Co/60/2015 z 31.3.2016 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce manželke usmrteného pri dopravnej nehode nemajetkovú ujmu sumu 15.000,- Eur s konštatovaním, že sa jedná o minimálnu výšku odškodnenia (pozn. odvolacieho súdu: v tejto veci boli prejudiciálne otázky riešené Súdnym dvorom v už zmienenom rozsudku Haasová C-22/12), Krajský súd v Košiciach

rozsudkom sp. zn. 11Co/523/2016 z 21.3.2018 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, priznávajúce dieťaťu za usmrtenie rodiča peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 16.500,- Eur. V kontexte týchto rozhodnutí súdov v obdobných veciach možno podľa úvahy odvolacieho súdu konštatovať konzistentnosť súdom prvej inštancie určenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne v 1. rade v sume 20.000,- Eur a žalobcu v 2. rade v sume 15.000,- Eur s typovou judikatúrou. Z predmetných rozhodnutí vyplývajú závery, že každé priznanie určitej sumy musí byť riadne a spoľahlivo odôvodnené skutkovými okolnosťami prípadu. Na druhej strane však povaha náhrady nemajetkovej ujmy vylučuje možnosť akokoľvek spoľahlivej kvantifikácie. V týchto prípadoch sa totiž peniazmi odškodňuje niečo, čo samo osebe žiadnu majetkovú hodnotu nemá (osobnosť človeka), a preto je akokoľvek presnejšia kvantifikácia uplatňovaných súm nemožná.

34. Odvolací súd opakovane akcentuje, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akokoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba. Na druhej strane je však potrebné zdôrazniť, že za predpokladu, ak sa podľa žalobcu jeho prípad vyznačuje istými špecifikami, pokiaľ ide o závažnosť zásahu do jeho osobnostných práv, je potrebné trvať na tom, aby žalobca učinil zadosť svojej povinnosti tvrdenia a hlavne, aby takýto stav aj preukázal. To znamená nie je potrebné vysvetľovať a už vôbec nie dokazovať, že smrť blízkej osoby pôsobí traumatizujúco a že sú s tým spojené aj ďalšie prejavy včítane duševnej nepohody, nespavosti a pod. Pokiaľ však poškodený tvrdí, že jeho duševné útrapy mali mimoriadnu intenzitu, je potrebné trvať na odbornom objektivizovaní takéhoto stavu, pretože takýto kvalifikovaný stav nemôže spočívať len na opise subjektívneho prežívania, ale musí mať aj objektívny rámec. V súvislosti s odvolacou argumentáciou žalovanej, ktorá namietala neprimerane vysokú výšku nemajetkovej ujmy priznanej žalobcovi v 2. rade s poukazom na to, že tento nebol na svojho zomrelého otca citovo naviazaný, pretože zomrel pred jeho narodením, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že jedným z kritérií, ktoré sa štandardne berú na zreteľ pri posudzovaní hĺbky citovej ujmy a na ktoré súd prvej inštancie aj prihliadal, je vek a zdravotný stav dotknutých osôb. Vek a s ním spojený zdravotný stav tak primárne poškodeného – zomrelého, ako aj sekundárnych obetí, je právnou náukou vnímaný ako ukazovateľ predpokladaného časového úseku, o ktorý bol sekundárne zasiahnutý blízky zomrelému, ukrátený. Na vek ako kritérium možno nazerať viac než jedným uhlom pohľadu. Ak mladá žena príde v dopravnej nehode o svojho manžela (partnera), nepochybne ide o tragickú životnú udalosť, ktorá ju citovo pravdepodobne poznačí na veľmi dlhé obdobie. Na druhej strane sa však dá argumentovať veľkou pravdepodobnosťou, že ako mladý človek si po určitom čase bude vedieť aj po takejto udalosti zariadiť si vlastný život inak, napríklad po boku iného životného partnera. Ak však príde o druhu alebo družku osoba vo vyššom veku, tieto šance na znovunadobudnutie kvalitnejšieho života a na aspoň čiastočné prekonanie emocionálneho šoku a ujmy na osobnostnom práve sa výrazne znižujú. Zároveň je potrebné konštatovať, že vek či zdravotný stav ako kritériá pre posúdenie výšky peňažnej satisfakcie za utrpenú ujmu by nemali byť preceňované na úkor skutočnej blízkosti a intenzity vzájomného vzťahu a ako kritériá spôsobilé znížiť, resp. zvýšiť sumu za nemajetkovú ujmu by mali byť posudzované skôr len v mimoriadnych prípadoch. Zároveň je možno poukázať na také tragické životné situácie, v ktorých by výrazne prítomné kritérium veku mohlo za určitých okolností suplovať iné chýbajúce, napríklad chýbajúcu intenzitu a kvalitu vzájomného vzťahu primárnej a sekundárnej obeť. Za takýto prípad možno považovať práve žalobcu v 2. rade – syna zosnulého, ktorý sa narodil sedem mesiacov po jeho smrti, v dôsledku čoho je nenávratne ochudobnený o vzťah so svojím biologickým otcom. Za nesprávnu preto odvolací súd považuje odvolaciu argumentáciu žalovanej, ktorá zdôrazňovala, že žalobca v 2. rade nebol citovo a emočne naviazaný na svojho otca, čím sa snažila poukázať na potrebu zníženia jemu priznanej nemajetkovej ujmy; nakoľko zníženie náhrady prizmou nižšej intenzity vzťahu by podľa názoru odvolacieho súdu v tomto prípade nebolo akceptovateľné.

35. V súvislosti s odvolacou argumentačnou tendenciou žalovanej odvíjať výšku nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí dopravnej nehody od výšky sumy odškodnenia obetí trestných činov určenej Zákonom o obetiach trestných činov č. 274/2017 Z.z. odvolací súd konštatuje, že Zákon o obetiach TČ stanovuje pevnou sumou výšku odškodnenia v prípade spôsobenia smrti v dôsledku trestného činu na 50 – násobok minimálnej mzdy, ktorú možno z osobitných dôvodov primerane znížiť. Odvíjať rýdzo súkromnoprávne nároky od verejnoprávných predpisov, ktorými na seba štát dobrovoľne preberá záväzok odškodnenia pri najzávažnejších zásahoch do osobnej a telesnej integrity, nie je presvedčivé. Vzhľadom na to, že v Zákone o obetiach TČ na seba štát preberá záväzok kompenzovať dôsledky spôsobené trestnou činnosťou iných subjektov, tu nie sú prítomné také spoločné znaky, ktoré by

zdôvodňovali analogickú aplikáciu tejto maximálnej výšky odškodnenia na rýdzo súkromnoprávne vzťahy medzi sekundárnou obeťou a pôvodcom protiprávneho zásahu. Navyše záväzok štátu uhradiť obetiam trestných činov určitú peňažnú sumu je len podporným mechanizmom a nevylučuje súkromnoprávny nárok na náhradu voči skutočnému páchatelovi ako pôvodcovi zásahu v rozsahu, v akom nebol pokrytý poskytnutou sumou zo strany štátu. Poškodenej osobe preto Zákon o obetiach TČ nebráni uplatniť si zvyšnú sumu náhrady za nemajetkovú ujmu priamo voči porušiteľovi. Považovať tak sumu odškodnenia v Zákone o obetiach TČ za akýsi horný limit nemajetkovej ujmy vo všeobecnosti nemožno považovať za správne (por. napr. rozsudok NS SR z 26.8.2024 sp. zn. 7Cdo/103/2023 – pozn. odvolacieho súdu). Odškodnenia obetí trestných činov určených zák. č. 274/2017 Z.z. nie sú spôsobilé byť komparátorom odškodňovania následkov zásahov v súkromnoprávných vzťahoch. Mantinelmi pre proporcionálne spravodlivé zadosťučinenie je atribút primeranosti sledujúci účel kompenzácie a na druhej strane výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Preto ani odvolacia argumentácia žalobcov, že súd prvej inštancie nezohľadnil individuálne okolnosti prípadu, nie je náležitá. Z obsahu napadnutého rozhodnutia je možné zistiť, že súd prvej inštancie sa pri stanovení tejto výšky precízne riadil kritériami rozhodnými pre vyčíslenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, posudzoval intenzitu a rozsah ujmy, pričom sa zaoberal špecifickými okolnosťami prípadu.

36. Námietka žalovanej, týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy, nie je dôvodná. V kontexte uvedeného odvolací súd uvádza, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vyčerpávajúce, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, čiže odôvodnenie napadnutého rozsudku spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 C.s.p.). Súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, sumu 20.000,- Eur pre žalobkyňu v 1. rade a sumu 15.000,- Eur pre žalobcu v 2. rade, pričom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Aj s poukazom na uvedené nemožno považovať rozhodnutie súdu prvej inštancie za excesívne a v kontexte vyššie uvedených rozhodnutí súdov v obdobných prípadoch možno podľa úvahy odvolacieho súdu konštatovať konzistentnosť súdom prvej inštancie určenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy s typovou judikatúrou.

37. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku žalobcov týkajúcu sa nesprávneho právneho záveru súdu prvej inštancie, ktorý pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vzal do úvahy Zákon o obetiach TČ, nakoľko z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že prvoinštančný súd v bode 47 odôvodnenia síce poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo 15/2012, avšak z následného bodu 48 odôvodnenia vyplýva, že zjavne z limitov ním určených nevychádzal, pretože obom žalobcom v konečnom dôsledku priznal vyššie odškodnenie, ako by tomu bolo v prípade určenia výšky nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 274/2017 Z.z.

38. Za nesprávnu odvolací súd považoval odvoláciu argumentáciu žalovanej poukazujúcu „na aktuálne najnovšiu judikatúru, napr. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17.03.2020, spisová značka 5Co/226/2019 - smrť syna/brata/strýka pri dopravnej nehode – 2 x 7.000,- Eur (rodičia) + 3.000,- Eur (sestra) + 600,- Eur (neter)“, pretože predmetom tohto konania boli nároky na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené z toho istého dôvodu a týkali sa náhrady nemajetkovej ujmy rodičov, sestry a netere zosnulého K. A. F. ako sekundárnych obetí jeho dopravnej nehody, pričom toto rozhodnutie krajského súdu bolo zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/188/2021 z 26.10.2023. Následne bol rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7.3.2024 sp. zn. 5Co/5/2024-367 potvrdený rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/62/2017 zo dňa 16.5.2019 tak, že žalovanej Slovenskej kancelárii poisťovateľov bola uložená povinnosť zaplatiť otcovi zosnulého K. D. F. sumu 15.000,- Eur, matke zosnulého K. L. F. sumu 15.000,- Eur, sestre zosnulého sumu 10.000,- Eur a neteri zosnulého sumu 5.000,- Eur, na ktoré rozhodnutie súd prvej inštancie správne prihliadal aj v tejto prejednávanej veci pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy jeho partnerky a jeho maloletého syna.

39. Odvolací súd v prejednávanej veci preto dospel k záveru, že odvolacie dôvody uvádzané žalobcami a žalovanou vo vzťahu k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy nie sú naplnené.

40. V tomto kontexte odvolací súd akcentuje, že ustálenie výšky relutárnej satisfakcie je vecou sudcovskej úvahy, ktorá je objektom apelačného prieskumu, len pokiaľ ide o preskúmateľnosť, logickú udržateľnosť súdom zvolených kritérií a ekvivalentnosť s porovnateľnými prípadmi. Záver o nesprávnosti určenej výšky odškodnenia preto nemôže spočívať len na odlišnej predstave odvolacieho súdu o rozsahu náhrady, ale na komplexnom zdôvodnení vlastnej sudcovskej úvahy odvolacieho súdu v tejto otázke. Na takýto postup však odvolací súd nevzhladol podklad ani v skutočnostiach, ktoré vyšli v priebehu konania najavo, ani v argumentácii žalobcov a žalovanej, ktorá mala povahu viac subjektívnych predstáv, než objektívne uchopiteľných kritérií pre určenie primeraného a z pohľadu praxe aj ekvivalentného odškodnenia.

41. Na záver odvolací súd dodáva, že pokiaľ žalovaná v priebehu odvolacieho konania v podaní zo dňa 3.4.2025 navrhla, aby bol pripojený a oboznámený dedičský spis po poručiteľovi K. A. F., tento argument odvolateľky je založený na nových tvrdeniach žalovanej, ktoré neboli uplatnené už pred súdom prvej inštancie.

42. Podľa ust. § 154 C.s.p. prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

43. Podľa ust. § 366 C.s.p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

44. V citovanom ust. § 366 C.s.p. je vyjadrený systém neúplnej apelácie odvolacieho konania, podstata ktorého spočíva (tiež) v zásadnej nemožnosti prihladať v odvolacom konaní na odvolaciu námietku, založenú na takom prostriedku procesného útoku alebo procesnej obrany, ktorý nebol uplatnený už pred súdom prvej inštancie, a to až na taxatívne stanovené výnimky - skutočnosti poukazujúce na nedostatok podmienok konania, vylúčenia sudcu alebo obsadenia súdu, ktorými má byť preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej alebo ktoré odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť pred súdom prvej inštancie.

45. Žalovaná v podaní zo dňa 3.4.2025 uviedla, že disponuje informáciou o tom, že žalobca v 2. rade bol zrejme jediným dedičom po svojom nebohom otcovi, mal údajne zdediť majetok významnej hodnoty, čo má podľa nej súvis s ňou uvádzanými odvolacími námietkami týkajúcimi sa výšky nemajetkovej ujmy. Odvolací súd zdôrazňuje, že túto argumentáciu však žalovaná prvýkrát uplatnila až v odvolacom konaní. Z obsahu spisu ale podľa zistenia odvolacieho súdu vyplýva, že žalovaná nepochybne mala reálny procesný priestor i vecný dôvod uvádzať tieto nové skutkové tvrdenia, resp. predkladať nové dôkazné návrhy, no aj napriek tomu tieto prostriedky procesného útoku a procesnej obrany v celom priebehu konania pred súdom prvej inštancie neuplatnila, na pojednávaní 18.6.2024, na ktorom bol vyhlásený napadnutý rozsudok, nemala žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, ide teda o procesne neprípustnú novotu, ktorú v odvolacom konaní nemožno použiť v zmysle ust. § 366 C.s.p.

46. V tejto spojitosti odvolací súd konštatuje, že v konečnom dôsledku by to nemalo podstatný vplyv na rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy, nakoľko len ťažko možno hodnotovo obhájiť zánik práva, resp. zníženie výšky satisfakcie, tou istou okolnosťou, z ktorej pramení samotná ujma saturovaná práve tou satisfakciou, ktorá má zaniknúť. Identicky je problém hodnotený aj rozhodovacou praxou, kde súd tendenciu škodcu započítavať dedičstvo ako prospech hodnotí ako amorálnu (por. Rozsudok Krajského súdu Žilina z 26.9.2019 sp. zn. 10Co/115/2019). Odvolací súd konštatuje, že zdedený majetok bez ohľadu na jeho rozsah nie je kritériom ovplyvňujúcim ani výšku, ani samotnú existenciu práva na peňažné zadostučinenie pozostalých blízkych osôb.

47. Odvolací súd z týchto dôvodov ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 387 ods. 1 C.s.p., a to v napadnutom vyhovujúcom výroku (I), výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (II), rovnako aj v závislom výroku o trovách konania (III), majúcom správny základ v plnom procesnom úspechu žalobcov v spore.

48. Podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p., ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

49. Podľa § 255 ods. 2 C.s.p., ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

50. S poukazom na ust. § 255 ods. 2 C.s.p. rozhodol odvolací súd o trovách odvolacieho konania tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

51. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).